

Zapomniani książęta?

Sułkowscy
w XVIII-XX wieku

WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2016

Zapomniani książęta?

Sułkowscy

w XVIII-XX wieku

[Kup książkę](#)

NR 3577

Zapomniani książęta?

Sułkowscy
w XVIII–XX wieku

Redakcja

Dariusz Nawrot
Grzegorz Madej

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego • Katowice 2016

[Kup książkę](#)

Redaktor serii: Historia
Sylwester Fertacz

Recenzent
Janusz Spyra

Publikacja została współfinansowana
ze środków Muzeum Historycznego
w Bielsku-Białej

Spis treści

Wstęp	7
<i>Adam Perlakowski</i> Aleksander Józef Sułkowski – u źródeł potęgi rodu	13
<i>Jiří Brňovják</i> Heraldika Alexandra Josefa Sułkowského Vizualizace titulárního vzestupu polského magnáta ve světle říšských a českých panovnických privilegií	29
<i>Michał Zwierzykowski</i> August Sułkowski i strategia budowy pozycji rodu Od książąt na Bielsku do senatorów Rzeczypospolitej	51
<i>Grzegorz Madej</i> Inwentaryzacja bielskiego zamku po śmierci księcia Aleksandra Józefa Sułkowskiego w 1804 roku	69
<i>Dariusz Nawrot</i> Jan Nepomucen Sułkowski w powstaniu na Nowym Śląsku w 1807 roku	89
<i>Dawid Madziar</i> Początki kariery wojskowej księcia Antoniego Pawła Sułkowskiego	113
<i>Jarosław Czuby</i> Honor czy defetyzm? Dylematy Antoniego Pawła Sułkowskiego na tle wyborów Polaków w 1813 roku	131
<i>Miha Preinfalk</i> Jožef baron Dietrich in njegove povezave z rodbino Sulkowski	143

<i>Piotr Kenig</i> Pod dwugłowym orłem. Sułkowscy w armii Habsburgów w latach 1746–1918	165
<i>Jakub Krajewski</i> Lasy książęce w Bielsku-Białej i okolicy	195
<i>Mojca Rjavec</i> Plemińska družina Sulkowski v Bresternici pri Mariboru v 20. stoletju	209
<i>Grażyna Sokół-Szołtysek</i> Przyczynki do dziejów zespołu Archiwum Książąt Sułkowskich w Bielsku w zasobach Archiwum Państwowego	225
Indeks nazwisk	237

Wstęp

Najsłynniejszym członkiem rodziny Sułkowskich, znanym nie tylko z dzieł historyków, był „oficer niespełnionych nadziei”, poległy podczas wyprawy egipskiej w Kairze, adiutant i przyjaciel Napoleona Bonaparte, Józef Sułkowski. Jego pochodzenie i droga życia po dziś dzień budzą wiele wątpliwości, a także rozgrzewają wyobraźnię¹. W jego cieniu pozostaje drugi z Sułkowskich, który zapisał się na trwale w historii Polski w XVIII wieku, faworyt Augusta III i twórca książęcej linii rodu, Aleksander Józef Sułkowski. Także on, z racji niezwyklej kariery oraz roli politycznej, był bohaterem wielu opracowań historycznych². Uwadze badaczy umknęli jednak pozostali przedstawiciele linii książęcej Sułkowskich. Nieliczni z nich, żyjący w XVIII, XIX i XX wieku, doczekali się biogramów czy wymagających dużych uzupełnień opracowań. Dotyczy to czterech synów pierwszego księcia: Augusta Kazimierza (1729–1786), Aleksandra Antoniego (1730–1786), Franciszka de Pauli (1733–1812) i Antoniego (1734–1796)³ oraz następców Antoniego, przedstawicieli młodszej, rydzyńskiej linii rodu: Antoniego Pawła (1785–1836), Augusta Antoniego (1820–1882) oraz Antoniego Ryszarda (1844–1909)⁴. W 1998 r. przede wszystkim linii rydzyńskiej poświęcono wystawę i konferencję pod identycznie brzmiącym

1 M. CZEPPE, A. NIEUWAŻNY, J. PAWLIKOWSKI: *Józef Sułkowski* (hasło). W: *Polski Słownik Biograficzny* (PSB). T. 45/4. Warszawa–Kraków 2008, s. 566–571.

2 A. PERŁAKOWSKI: *Kariera i upadek królewskiego faworyta. Aleksander Józef Sułkowski w latach 1695–1738*. Kraków 2013. Obszerny biogram Aleksandra Józefa Sułkowskiego zamieszczono również w *Polskim Słowniku Biograficznym*: A. PERŁAKOWSKI, M. ZWIERZYKOWSKI: *Aleksander Józef Sułkowski* (hasło). W: PSB. T. 45/4..., s. 519–528.

3 D. DUKWICZ, M. ZWIERZYKOWSKI: *August Sułkowski* (hasło). W: PSB. T. 45/4..., s. 542–553; T. CIESIELSKI: *Aleksander Antoni Sułkowski* (hasło). W: PSB. T. 45/4..., s. 528–531; D. DUKWICZ, M. ZWIERZYKOWSKI: *Franciszek Sułkowski* (hasło). W: PSB. T. 45/4..., s. 556–561; D. DUKWICZ, M. ZWIERZYKOWSKI: *Antoni Sułkowski* (hasło). W: PSB. T. 45/4..., s. 531–537.

4 M. BACZKOWSKI, A. NIEUWAŻNY: *Antoni Paweł Sułkowski* (hasło). W: PSB. T. 45/4..., s. 537–540; S. BOROWIAK: *August Antoni Sułkowski* (hasło). W: PSB. T. 45/4..., s. 553–555; S. BOROWIAK: *Antoni Ryszard Sułkowski* (hasło). W: PSB. T. 45/4..., s. 540–542.

tytułem *Sułkowscy. Życie i dzieło*⁵, a historię ordynacji rydzynskiej opracował w ostatnich latach Stanisław Borowiak⁶.

Stan badań nad przedstawicielami rodziny Sułkowskich ze starszej, bielskiej linii, nazywanej również śląską, założonej przez Franciszka Sułkowskiego, także nie wygląda imponująco. Rzadko byli oni obiektem zainteresowania historyków. W czasach międzywojennych wyjątkiem byli Adam Skałkowski i Jan Baumgart, którzy utrzymywali kontakt korespondencyjny z księciem Aleksandrem Ludwikiem Sułkowskim (IX książę bielski)⁷. Natomiast osobisty dostęp do archiwum zamkowego uzyskał Gustav Schlauer, który swe badania zwięździł artykułem publikowanym na łamach niemieckojęzycznego czasopisma „Schlesische Zeitung”⁸. W okresie PRL-u nie podejmowano

5 *Sułkowscy. Życie i dzieło. Katalog wystawy, wrzesień–grudzień 1998*. Red. A. KUŁIŃSKA, G. MICHALAK. Leszno [b.r.] 1998; *Sułkowscy. Życie i dzieło. Materiały z sesji naukowej*. Red. Z. MOLIŃSKI. Rydzyna–Leszno 1999. Zauważyć przy tym należy, że w dotychczasowej literaturze naukowej uwagę poświęcano głównie pierwszym dwóm pokoleniom rodu, przy okazji badań nad wydarzeniami wojny siedmioletniej, konfederacji barskiej, schyłku osiemnastowiecznej Rzeczypospolitej czy też kwestiom wojskowości. Zob. W. KONOPCZYŃSKI: *Polska w dobie wojny siedmioletniej*. Cz. II. 1759–1763. Kraków i Warszawa 1911; W. KONOPCZYŃSKI: *Geneza i ustanowienie Rady Nieustającej*. Kraków 1917; W. KONOPCZYŃSKI: *Konfederacja barska*. Warszawa 1991; A. MOSZCZYŃSKI: *Pamiętnik do historii polskiej w ostatnich latach panowania Augusta III i pierwszych Stanisława Poniatowskiego*. Poznań 1858; F.J. SZCZĘSNY MORAWSKI: *Materyały do Konfederacji Barskiej r. 1767–1768*. T. 1. Lwów 1851; W. SZCZYGIELSKI: *Konfederacja barska w Wielkopolsce 1768–1770*. Warszawa 1970; T.W. LANGE: *Szpitalnicy, joannicy, kawalerowie maltańscy*. Drawa 1994; J. BARANOWSKI, M. LIBICKI, A. ROTTERMUND, M. STARNAWSKA: *Zakon Maltański w Polsce*. Warszawa 2000; T. CIESIELSKI: *Armia koronna w czasach Augusta III*. Warszawa 2009; M. MACHYNIA, Cz. SRZEDNICKI: *Oficerowie Rzeczypospolitej Obojga Narodów*. T. 1. Cz. 3. Kraków 1998.

6 S. BOROWIAK: *Sprawa ordynacji rydzynskiej na tle walki o ziemię w Poznańskim na przełomie XIX i XX wieku*. Poznań 2008.

7 Biblioteka Kórnicka Polska Akademia Nauk (BKPAN), BK 13689. Korespondencja Adama Skałkowskiego z 1934 r. dotyczyła zawartości archiwum, w tym pamiętek rodzinnych. Natomiast korespondencja z Janem Baumgartem – z roku 1938 i 1940 – poruszała kwestie uzupełnień w genealogii rodu Sułkowskich.

8 G. SCHLAUER: *Die Bielitzer Herrschaftsbesitzer. Die Fürsten Sulkowski, Herzoge von Bielitz*. „Schlesische Zeitung” 1927, nr 18 [29], 36, 43. Artykuł z cyklu „Die Bielitzer Herrschaftsbesitzer” – poświęcony właścicielom bielskich dóbr – obejmował lata 1752–1786, skupiając się głównie na pierwszych dwóch właścicielach bielskiego fideikomisu: Aleksandrze Józefie i Auguście Sułkowskich. Innym niemieckim historykiem, który miał uzyskać jako pierwszy dostęp do archiwum książęcego, był bielszczanin Carl Hoinkes (1882–1960), rzekomo blisko zaprzyjaźniony z Aleksandrem Ludwikiem Sułkowskim.

prób zbadania dziejów rodu w linii bielskiej. Mimo przeciwności losu, próby nawiązania kontaktu z żyjącą w Austrii rodziną książęcą podejmował wówczas dyrektor bielskiego Muzeum Stanisław Oczko⁹. Czynił to skutecznie, dzięki czemu stał się pierwszym polskim naukowcem, który zapoznał się z prywatnym archiwum Sułkowskich w Wiedniu. Niestety nie zdążył zinwentaryzować i opisać tego zasobu. W późniejszych latach następcy dyrektora Oczki nie kontynuowali jego dzieła, nie prowadzono też badań nad historią rodu. Jedynym z bielskich Sułkowskich, który cieszył się znacznie większym zainteresowaniem badaczy ze względu na rolę, jaką odegrał w epoce napoleońskiej, był Jan Nepomucen (V książę bielski)¹⁰. Badania powinny być kontynuowane nad kolejnymi pokoleniami książęcego rodu¹¹. O stanie

Patrz: H. HEINTZE: *Carl Hoinkes* (hasło). W: *Ostschlesische Porträts. Biographisch-bibliographisches Lexikon von Österreichisch-Ostschlesien*. Hrsg. K.W. NEUMANN. T. 2 (E–H). Berlin 1996, s. 211.

9 Stanisław Oczko (1913–1983), historyk sztuki, malarz, muzealnik. Twórca bielskiego Muzeum, powstałego w 1945 r. na zamku Sułkowskich. Przez trzydzieści lat pierwszy dyrektor placówki. Inicjator powojennego kształcenia plastycznego w Bielsku. Patrz: P. OCZKO: *Sztuka to wolność wyboru, prawo do przeżycia i wzruszenia. Stanisław Oczko – historyk sztuki i malarz*. Katowice–Bielsko-Biała 2013.

10 M. VANÁČEK: *Książę bielski Jan Sułkowski w służbie Napoleona w latach 1806–1809*. „Zaranie Śląskie” 1959, z. 4; R. KINCEL: *Kłopotliwy książę Sułkowski*. Katowice 1984; T. SZUBERT: *Jan Nepomucen Sułkowski* (hasło). W: PSB. T. 45/4. ..., s. 562–566; T. SZUBERT: „Książę o zepsutym sercu”. *Jan Nepomucen Sułkowski w twierdzy Kufstein w latach 1803–1804, w świetle dokumentów z archiwów wiedeńskich*. „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka” 2006, r. 61, z. 4; D. NAWROT: *Jan Nepomucen Sułkowski – burzliwe życie na pograniczu trzech zaborów*. W: *Pogranicza: Ludzie pogranicza*. Red. W. BRENDA, J. KIEŁBIK. Olsztyn 2009.

11 Wyjątkiem jest Ludwik (VI książę bielski). Zob. G. MADEJ: *Książę Ludwik Sułkowski (1814–1879), rewolucjonista, emigrant i ostatni budowniczy bielskiego zamku*. „Zeszyty Sułkowskich” 2016, nr 3. VII książę bielski, Józef Maria Sułkowski, został dotychczas przedstawiony jedynie w krótkim artykule: J. SPYRA: *Zwariowany książę Józef Maria Sułkowski*. W: *Kalendarz Beskidzki* 1992. Bielsko-Biała 1992. Uwagę badaczy zwrócił także Stanisław Sułkowski i jego synowie oraz ostatni właściciel bielskiego fideikomisu, Aleksander Ludwik Sułkowski (IX książę bielski). M. RJAVEC: *Plemiška rodbina Sułkowsky. O življenju nekaterih lano rodbine Sułkowsky od 18. stoletja do danes na ozemlju današnje Poljske, Avstrije, Slovenije, zda In Mehike*. Diplomsko delo Univerza na Primorskem Fakulteta za Humanistične Študije. Koper 2012; M. RJAVEC: *Medjy dumą i oportunitizmem: Książęta Sułkowscy z Bresternicy pod Mariborem – przyczynek do historii gałęzi rodziny osiadłej na terenach obecnej Słowenii*. „Zeszyty Sułkowskich” 2013, nr 2; J. POLAK: *Ostatni z Sułkowskich na Bielsku*. „Gazeta Prowincjonalna” 1989, nr 4; J. POLAK: *Ostatni z Sułkowskich na Bielsku*. W: *Kalendarz Beskidzki* 1991. Bielsko-Biała 1991; G. MADEJ: *Aleksander Ludwik Sułkowski. IX. vlastník bílského fideikomisu*. „Těšínsko” 2015, r. 58, č. 1.

wiedzy o bielskich Sułkowskich zaświadcza wydana w 2010 r. monografia Bielska-Białej¹².

Dlatego Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej – obecny właściciel książęcej rezydencji – postanowiło w 2012 r. rozpocząć projekt badawczy, którego celem było opracowanie dziejów śląskiej linii magnackiego rodu. Nawiązano kontakt z żyjącymi przedstawicielami rodziny Sułkowskich. Przeprowadzono liczne kwerendy w archiwach polskich i europejskich. W ramach projektu, przygotowano wystawę *260. rocznica nabycia państwa bielskiego przez Aleksandra Józefa Sułkowskiego* (13 X 2012 – 28 II 2013)¹³. Na cyklicznych spotkaniach „Zaduszki dla Sułkowskich” wygłaszano prelekcje o historii rodziny. Bielskie Muzeum rozpoczęło publikować „Zeszyty Sułkowskich”. Zwieńczeniem tych działań stała się wystawa *Bielscy książęta Sułkowscy, jakich nie znacie*, prezentowana w bielskim zamku od 20 IX 2014 do 31 V 2015 r. Ilustrowało ją ponad 240 eksponatów, w dużej części nieznanych, udostępnionych przez rodzinę oraz liczne instytucje w kraju i zagranicą. Była to pierwsza w historii prezentacja dziejów bielskiej linii magnackiego rodu Sułkowskich, która w chronologicznej podróży przez epoki ukazywała meandry życia kolejnych pokoleń niezwyklej rodziny i przybliżała nieznane fakty z jej historii¹⁴. Uzupełniała i wieńczyła projekt badawczy międzynarodowa konferencja naukowa „Książęta Sułkowscy, jakich nie znacie”, zorganizowana 15 maja 2015 r. przez Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej, we współpracy z Instytutem Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Z przedstawionych wyżej powodów koniecznością jest opublikowanie monografii, w której, korzystając z dotychczasowego stanu badań nad historią rodu Sułkowskich i uzupełniając je o wyniki najnowszych badań naukowych, przedstawiono by burzliwe życie kolejnych pokoleń książęcej rodziny na tle dziejów Europy, poczynawszy od Aleksandra Józefa Sułkowskiego aż do jego potomków żyjących w czasach najnowszych. Taki też jest cel przygotowanej pracy pt. *Zapomniani książęta? Sułkowscy w XVIII–XX wieku*, poświęconej losom przedstawicieli wielu

12 *Bielsko-Biała. Monografia miasta*. Red. I. PANIC. T. 1–4. Bielsko-Biała 2010. W. KUHN: *Geschichte der deutschen Sprachinsel Bielitz (Schlesien)*. Würzburg 1981; G. WURBS: *Ganz am Rande Schlesiens liegt Bielitz*. Dülmen 1985. Por. P. KENIG, B. CHORĄŻY: *Zamek w Bielsku – zarys historyczny*. Bielsko-Biała 2003 i 2006.

13 Pretekstem do jej stworzenia był odkryty w Czechach dokument relacjonujący przekazanie dóbr bielskich pierwszemu z książąt Sułkowskich. Por. P. KENIG: *Relacja z przekazania księstwa bielskiego Aleksandrowi Józefowi Sułkowskiemu 1 lipca 1752 roku*. „Zeszyty Sułkowskich” 2012, nr 1.

14 Wystawie towarzyszyła publikacja pod tym samym tytułem: *Bielscy książęta Sułkowscy, jakich nie znacie*. Tekst P. KENIG, G. MADEJ. Red. I. PURZYCKA. Bielsko-Biała 2015.

linii Sułkowskich w ostatnich trzech wiekach. Otwiera ją rozdział autorstwa Adama Perłakowskiego, w którym zarysowane zostały nie tylko kolejne etapy kariery politycznej Aleksandra Józefa Sułkowskiego, ale i źródła potęgi ekonomicznej, umożliwiającej utrzymanie świetności rodu w następnych pokoleniach. Natomiast Jiří Brňovják przedstawił w swoim rozdziale studium heraldyczne dotyczące herbów i tytułów, jakie od Marii Teresy i Franciszka I otrzymał książę Aleksander Józef. W kolejnym rozdziale Michał Zwierzykowski omówił strategię budowy pozycji rodu przyjętą przez księcia Augusta Sułkowskiego oraz jego trzech braci, pozwalającą sięgnąć po najwyższe godności Rzeczypospolitej. Grzegorz Madej, po przedstawieniu na początku rozdziału postaci księcia Franciszka Sułkowskiego, zestawiał ze sobą dwa inwentarze bielskiego zamku z 1786 i 1804 r., będące znaczącym uzupełnieniem dotychczasowego stanu wiedzy i pozwalające poznać zakres zmian spowodowanych przez przebudowę siedziby książęcej u schyłku XVIII wieku. Z kolei Dariusz Nawrot poświęcił rozdział wydarzeniom z życia księcia Jana Nepomucena Sułkowskiego w okresie jego największej aktywności, kiedy widział się w roli przywódcy polskiego powstania na Nowym Śląsku w 1807 r., a których finał zaważył na jego ocenie przez współczesnych i historyków. W następnym rozdziale Dawid Madziar omówił przypadające na ten sam czas początki kariery wojskowej księcia Antoniego Pawła Sułkowskiego, w 1806 i 1807 r. organizatora i pułkownika 1.(9.) pułku piechoty Wojska Polskiego, z którym, wykazując się talentem wojskowym, odbył pierwszą kampanię u boku Wielkiej Armii Napoleona. Z kolei Jarosław Czuby przywołał postać Antoniego Pawła Sułkowskiego w kontekście wyborów, jakich dokonywali Polacy w trudnych chwilach klęski nadziei związanych z Napoleonem, przedstawiając i oceniając okoliczności jego dymisji z funkcji Naczelnego Wodza w 1813 r., jaką krótko sprawował po bitwie pod Lipskiem. W swoim rozdziale Miha Preinfalk przedstawił postać Józefa barona Dietricha i źródła jego fortuny oraz związki z rodziną Sułkowskich, a przede wszystkim szczegóły małżeństwa córki barona z księciem Ludwikiem, które pozwoliło odbudować ekonomiczną pozycję zadłużonej książęcej rodziny. W rozdziale o służbie Sułkowskich w armii Habsburgów, Piotr Kenig przedstawił kariery wojskowe kolejnych członków rodziny, od czasów księcia Aleksandra Józefa aż do końca pierwszej wojny światowej, na której frontach także odnajdujemy Sułkowskich. Natomiast Jakub Krajewski swój rozdział poświęcił gospodarce w lasach książęcych w Bielsku i okolicach od XVIII do początków XX wieku, wykazując jej istotną rolę w dochodach książęcej rodziny. W kolejnym rozdziale Mojca Rjavec opisała dzieje linii rodziny Sułkowskich związanej z Bresternicą koło Mariboru, na podstawie nowych materiałów przybliżając zapomnianych jej członków żyjących w drugiej połowie XIX i w XX wieku. Ostatni rozdział

autorstwa Grażyny Sokół przybliżył skomplikowane dzieje bezcennego dla badania historii rodu Sułkowskich archiwum książęcego, przechowywanego obecnie w Bielsku w Archiwum Państwowym, charakteryzując przy tym jego zasób aktowy zachowany do dzisiejszych czasów.

*Grzegorz Madej
Dariusz Nawrot*

Indeks nazwisk

A

Albani 73
Albert Sasko-Cieszyński 172, 173
Aleksander I Romanow 137, 141
Anhalt Koethen Pless Friedrich Ferdynand 83, 100, 101
Antonów Michał 231
Askenazy Szymon 172, 193
Aubin Hermann 230
Auersperg Frančiška (Strassoldo) 156
August II (Fryderyk August I) Wettyn 14, 29, 43, 48, 156, 29
August III (Fryderyk August II) Wettyn 14, 15, 29, 30, 34, 37, 48
Axamitowski Wincenty 118
B
Baczkowski Michał 7, 90, 110, 114, 115, 129
Baranowski Józef 8, 62, 65
Bártokéz Carl Otto 173
Batke Johann 74
Batthyány József 72
Baudissin Wolf Heinrich 13
Baum von Appelhofen Joseph 69
Baumgart Jan 8, 52, 55, 56, 229
Baumgarten, porucznik 102
Beichlingen Gottfried Hermann 30
Beleznay Johann Nikolaus 181
Benningsen Levin August 119
Béra Ana (Dietrich) 156
Béra Michael 156
Bernadotte Jean Baptiste 119
Berthier Alexandre 96, 106, 125, 126
Białobrzeski Marcin 95, 100
Bielecki Robert 106, 109, 110, 132, 142, 176, 193

Bieniaszewski Adam 59, 67
Bignon Eduard 138
Blažek Conrad 37, 45
Blümegen Jindřich Kajetán 32
Bobrowicz Jan Nepomuk 36, 45
Bodinier Gilbert 113, 130
Bohus-Vilagos Johann 156
Borowiak Stanisław 7, 8, 63, 65, 116, 130
Borowski Stanisław 125
Bouille Louis Joseph 106
Braumberger Aurelia 186
Brea de, kawaler 90
Bremc Hugo 212
Brenda Waldemar 9, 94, 110
Brňovják Jiří 11, 23, 26, 29–34, 39, 45
Brüch Oskar 179, 181, 193
Brühl Heinrich 13, 20, 31, 38, 56, 167
Brusiłow Aleksiej Aleksiejewicz 190
Bruss 73
Bubna und Lititz Karolina von (Karolina Sułkowska) 57, 113, 132
Bucholc-Srogosz Katarzyna 132, 142
C
Caraffa Antonio 189
Cassidy-Geiger Maureen 83, 86
Čech Zdirad J. K. 43, 46
Celesta Filip 74
Celichowski Zykmunt 36, 45
Chłapowski Dezydery 118, 119, 123, 124, 129, 133
Chodkiewicz Aleksander 138
Chodyła Zbigniew 59, 61, 66
Chojecka Ewa 73, 87
Chorąży Bogusław 10, 29, 45, 196, 206

- Cichocki Andrzej 14
Ciesielski Tomasz 7, 8, 24, 26, 29, 31, 33, 45,
52, 66, 168, 171, 193
Civalart Karl 180
Colloredo-Waldsee Anton 168
Colloredo-Waldsee Karl 171, 173
Colloredo-Waldsee Rudolf 40
Cserhő Geza 155, 162
Csoma Josef 152, 155, 162
Czapliński Ludwik 96
Czapski Franciszek 17
Czapski Ignacy 17
Czapski Jan Ansgary 16, 21
Czapski Piotr Jan 17
Czartoryska Izabela 114
Czartoryski Adam Jerzy 139, 141
Czartoryski August Aleksander 16
Czubaty Jarosław 11, 113, 115, 117, 118, 130,
131, 142
Ćwikowska-Broda Monika 203, 206
Ćwikowski Wiesław 203, 206
D
Daleki Jędrzej 127, 129
Darnitz Wolfgang 171
Drabina Jan 99, 110
Dawid Tomasz 93, 102, 103
Dąbrowski Jan 120
Dąbrowski Jan Henryk 91, 94, 96, 115, 116,
118–129, 133–135, 137, 140, 141
Dąbrowski Klemens 96
Deboli Antoni Augustyn 51
Denhoff Stanisław Ernest 167
Dernałowicz Maria 14
Deroy Erasmus 100
Dietrich Elizabeta z Kriecherów 144
Dietrich Józef 11, 143–153, 155, 156, 158,
159, 161
Dietrich Viljemina 149
Dietrich-Dietrichsberg Peter 144, 150–152
Dietrich-Landsee Josephine 152
Dietrich-Landsee Konrad Laurenz 144, 149
Dietrich-Landsee Sebastian 149
Dietrich-Landsee Viljem 149
Dirrheimer Günter 179, 181, 193
Długosz Jan 36, 45
Dorst Leonard 37, 41, 45
Drouet Jean-Baptiste 127
Drozdowski Marian 52, 66
Drzewiecki, oficer 96, 100
Du Casse Albert 91, 98, 100, 106, 110
Dufour François-Bertrand 124
Dukwicz Dorota 7, 23, 24, 26, 51, 52, 55, 57,
58, 63, 66, 71, 87, 114, 130, 167, 168, 171,
172, 193
Dunin Jan 98, 99
Dunin-Wilczyński Zbigniew 58, 66
Dygdała Jerzy 13, 14, 26, 54, 66
Działyńska Maria 57
Działyński Augustyn 57
Działyński Ksawery 115
Działyński Marcin 22
Dzierżykraj-Morawski Franciszek 125
E
Ebreichsdorf Maria Teresa 182
Edler von Strasser Joseph 172
Eger Johann Friedrich 42
Eisermannn, podoficer 102
Elkisch Alexandra Marija Luisa 219
Elkisch Altamirano Alejandra 216, 217, 222
Elkisch Geraldine Blanca Elizabeth 219
Elkisch Konrad 219
Elkisch-Sulkowska Thaidia Gloria Elisabeth
188, 212, 215, 218, 219, 221, 222
Englebert Georges 152
Exner Stefan 63, 66
F
Ferdynand I Habsburg 190
Fiszerowa Wirydianna 132
Flemming Jakub Henryk 21
Förster Stig 24, 26
Franciszek I Stefan Lotaryński 23, 35
Franciszek I (II) Habsburg 11, 43, 82, 89, 96,
148, 155, 174, 190
Franciszek Józef I Habsburg 182, 190, 216,
222
Frank Karl Friedrich 29, 32, 34, 36, 45
František Josef Karel Napoleon (II.) zv.
Orlík, zob. Napoleon II Bonaparte 43

- Fras Ivan 212, 223
Fredro Aleksander 132, 137, 142
Freese Avgust 217
Freese Maria Luiza 189, 212
Fröhlich Michael 174
Fryderyk August I Wettyn, książę warszawski 134, 135, 137, 139
Fryderyk II Hohenzollern 82, 166, 167
Fryderyk Kazimierz (syn Wacława III Adama) 225
Fryderyk Wilhelm III Hohenzollern 89, 93
G
Gajewski Franciszek 135, 137, 142
Galbes Emanuel 189
Gatterer Johann Christoph 37, 45
Gaxiola Catalina (Katarina) 217
Gąsiorowski Antoni 16, 18, 25, 52, 58, 66, 67
Gebhard Jakob 155
Gembarzewski Bronisław 91, 96, 110, 115, 118, 124, 130
Gestrich Andreas 71, 87
Giełgud Ignacy 123–125
Gimsa Jan Fryderyk 205
Głowacki Julij 215
Goczałkowski Maksymilian 74
Goldberg Jakub 22, 26
Gorzeński Tomasz 124
Górzyński Sławomir 38, 45
Grabowski Józef 135, 142
Gritzner Maximilian 37, 39, 40, 45
Groehling, major 101
Grünne Karl 180
Gurowski Władysław 63
H
Hadik Andreas 171
Hahn Peter-Michael 83, 86
Hailig von Hailingen Emil 175, 193
Hatwany von, kancelista 92
Haugwitz Fryderyk Wilhelm 23, 31, 32, 35, 43, 196, 206, 226, 227
Hauke Maurycy 124, 125, 129
Haythornthwaite Philipp 166, 193
Hell Maksymilian 82
Hentschel Walter 22, 26
Hercules d'Este 173
Heydendorff Walther 43, 45
Hieronim Bonaparte 91, 98, 100, 105, 106, 108
Hildebrandt Adolf Matthias 41, 46
Hoffmeister Dieter 37, 45
Hohenlohe-Ingelfingen Friedrich 173
Hohenlohe-Waldenburg Friedrich Karl zu 39, 45
Hohenzollern Karol 182
Hoinkes Karol 8, 229
Höpfner Eduard 91, 101–103, 110, 115, 130
Hoym Adolph Magnus 30, 100
I
Illéssy János 148, 162
J
Jabłonowski Antoni Barnaba 54
Jakubowski Stanisław 125, 127
Jan Jerzy Hohenzollern 40
Jeitler Franz 155, 162
Jemialianczuk Uładzimir 17, 25
Johanny Samuel 74, 76, 81, 84, 86
Jonca Karol 103, 110
Józef II Habsburg 72, 81
K
Kaendler Johann Joachim 37
Kajzer Leszek 22, 26
Kalckreuth Friedrich Adolf 120
Kalckreuth Georg Christian 172
Karaiczay Andreas 173
Karol I Habsburg 186, 190, 191
Karol VI Habsburg 30, 39, 166, 167
Karol I Wirtemberski 180
Karol Ludwik Habsburg 89, 173
Károlyi Aleksander 180
Kasik Stanislav 40, 46
Katarzyna II 53
Kenig Piotr 10, 11, 29, 32, 45, 46, 158, 160, 163, 165, 193, 196, 197, 201, 203, 206, 207, 210, 223
Khuen Maria Gabriela 185
Kicka Natalia 116, 119, 129
Kiełbik Jerzy 9, 94, 110
Kincel Ryszard 9, 14, 57, 66, 71, 79, 87, 90,

- 93–95, 98–99, 103, 104, 107, 108, 110,
172, 173, 194, 223
Kinský Štěpán 40
Klein Thomas 36
Klimek Edward 197
Kluss Józef 232
Kniaziewicz Karol 137
Knobelsdorff Curt Gottlob 115
Knötel P. 108, 110
Kobarski Hubert 196
Koch Karl 212
Kometer, baron 148
Konieczny Alfred 32, 46
Konopczyński Władysław 8, 32, 46, 53, 54,
60, 65, 66, 171, 194
Konopka Tadeusz 97–98
Kontler László 82, 87
Kosiński Amilkar 118, 121–123
Kossakowski Józef Antoni 138
Kossakowski Józef Dominik 138
Koszarski Stefan 121
Kościelniak Franciszek 93
Kotschy Karol 199
Kownacki Józef 127
Kozłowski Józef 117–119, 122, 129
Kragl Viktor 156, 162
Krajewski Jakub 11, 195, 199, 200, 202, 204
Krane Alfred 41, 46
Kraushar Aleksander 132, 134
Kray Paul 173
Kremsa Alois 204, 207
Kreütz (Creütz) Gottlieb 73
Kriecher Filip 150
Kroczyński Hieronim 115, 118, 123, 125,
126, 130
Kroener Bernhard R. 24, 26
Kroll Stefan 24, 26
Krug Wolfgang 152, 162
Krukowiecki Jan 134–137, 142
Kuhn Walter 10, 46, 196, 207
Kukiel Marian 116, 118, 120, 130, 132, 142
Kwaśniewski Walenty 135
L
Lapp Friderik Avgust 220
Lapp Margarete 190
Lapp Margarita Elizabeta 220
Larysz Karol 91–97, 99, 102, 104, 107
Lasperut S. 100, 106
Laszowski Jerzy Adam 196
Lazar Tomaž 149, 163
Ledebur Leopold 37, 46
Lefebvre Francois-Joseph 119, 120, 122–125,
127, 128
Lefebvre-Desnouettes Charles 135
Lehmann Viktoria 180
Lemarois Jean 106
Leopold II Habsburg 71, 82, 172, 192,
Leopold Józef Lotaryński 35
Lesiuk Wiesław 35, 46
Lessing Julius 83, 87
Leszczyńska z Opalińskich Katarzyna 19
Libicki Marcin 8, 62, 65
Libiczowski Karol 96
Lichtenštejn, zob. Lichtenstein
Lichtenstein Karl 166, 176
Lichtenstein Gundakar 41
Lichtenstein Josef Václav 35
Lichtenstein Karel 41
Lichtenstein Maxmilián 41
Link-Lenczowski Andrzej 17, 26
Lipowski, starosta myślenicki 92, 104
Lis Michał 35, 46
Lobkovic Ferdinand Filip 31, 40
Lobkowiczová Marie 40, 43, 46
Loison Louis Henri 125–127
Löwendal Ulrich 13, 171
Löwenschild Hannibal 182
Lulewicz Henryk 16, 17, 25
Lünig Johann Christian 41, 46
Ł
Łącki, podpułkownik 119, 124
Łochocki Józef 97, 98
Łoza Stanisław 60, 66
Łubieński Feliks 168
Łubieński Władysław 54
Łukasiewicz Mariusz 135, 136, 142
Łysiak Waldemar 96, 110

M

Machynia Mariusz 8, 59, 66, 71, 87, 90, 110, 168, 171, 194
Macuk Andrej 17, 25
Madej Grzegorz 9–12, 37, 49, 69, 72, 87, 158, 160, 163, 177, 191, 194, 196–198, 206, 207, 210, 223
Madziar Dawid, 11, 113
Maksymilian II 225
Malczewski, kapitan 124
Malicki Patrycjusz 91, 100, 101, 103, 110
Małachowski Jan 16, 18, 53
Mannteufel Ernst Christoph 30
Marenzi Emilija z Kochów 212
Marenzi Karl 212
Marenzi Klotilda 212
Marenzi Mihael 212
Marenzi Paula 185, 211, 212
Marenzi Pavla 161
Maret Hugues 96, 107
Maria Teresa 11, 31–33, 42–44, 50, 72, 81, 82, 144, 166, 167, 169, 171, 191, 226
Markuzel Anton 203
Marucchelli, adjutant 126
Mašek Petr 40, 46
Massalski Michał Józef 16
Massenbach Eberhard Friedrich Fabian 123
Mała Petr 35, 46
Mazek Dorota 23, 26
Mchowski Prokop 117, 118
Melcher Klara (Clara) 217, 218
Ménard Jean-François Xavier de 120, 123
Męciński Wojciech 91, 94, 98, 99
Miaskowski Antoni 54
Mielżyńska Anna z Bnińskich 57
Mielżyńska Zofia 57
Mielżyński Andrzej 57
Mielżyński Józef Klemens 60
Mieroszewski Józef 102, 104, 108
Mikołaj I Romanow 189
Mikulski Krzysztof 18, 25
Milikau Moritz Friedrich 14
Mittermeier, służący 92
Mittrowski Joseph 173

Mniszech Jan 57
Mniszech Jerzy August 53, 54
Mniszech Katarzyna z Zamoyskich 57
Mniszech Ludwika 57
Mniszech Michał Jerzy 57
Mohorič Ivan 160, 163
Mojaczewski Stanisław 117, 118, 121, 123, 125
Moliński Zdzisław 8, 19, 26, 27, 29, 46, 52, 66, 67, 113, 130, 132, 142
Moll Ignacy 196–198
Montecuccoli Raimund 182
Moszyński Jan Kanty 20
Moszyński Stanisław 96
Mościcki Ignacy 201
Mrozowska Kamila 58, 66
Murat Joachim 90, 94, 136
Mycielski Maciej 17
Mžyková Marie 40, 46
N
Nádasdy Franz Leopold 185
Nagy Ivan 152, 155, 162
Napoleon Bonaparte 7, 11, 89–91, 93–95, 97, 98, 106–109, 113–119, 121–123, 127, 128, 132–136, 138–143, 174
Napoleon II Bonaparte 43
Narzynski Jakub Florian 17
Naumburg-Zeitz Johann Franz Born 20
Nawrot Dariusz 9, 11, 12, 89, 92, 94, 110, 174, 194
Nebeský Jiří J. K. 41
Nechay Adam 74
Niemojewski Józef 118, 120, 122, 127
Niesiecki Kasper 36
Nietzsche Fryderyk 214
Nieuważny Andrzej 7, 90, 107, 108, 111, 113–115, 120–122, 129, 130, 132, 141, 142
Nowack Alfons 102, 103, 111
Nowakowski Tomasz 189, 194
Nugent Laval 175
Nyga Mateusz 108
O
Obermayer-Weckbecker Emilie 71, 87
Oczko Stanisław 9, 231
Oranski Jan de 103

- Ostein Jan Fridrich Karel 33
Ostrowska-Kęłbowska Zofia 61, 66
Ostrowski Michał 92, 93
Ostrowski Tomasz 139
P
Paar Edvard 189, 216
Pachoński Jan 120, 130
Palát Pavel 43, 46
Pálffy Johann 185
Pavlovic Darko 175, 194
Pełlakowski Adam 7, 11, 13, 14, 16, 17, 19–
21, 23, 24, 26, 29, 46, 51, 52, 66, 167, 194
Perusa Maximilian Emanuel 16
Pettkó Béla 148, 162
Pirnat Frančiška 212
Pius VI 82,
Pivec Tone 213, 215, 223
Piwoń Aleksander 19, 26
Piwowarczyk Antoni 104, 110
Plater Ferdynand Fabian 17–18
Plater Jan Ludwik 17, 18
Plater Konstanty Ludwik 18
Plersch Johann Georg 22
Podstatzky Franz 172
Polak Jerzy 9, 69, 72, 87, 203, 207
Pongrátz Franziska (Béra) 156, 242
Pongratz Kuno 201
Poniatowski Józef 95–97, 99, 100, 105–107,
121, 124, 127, 128, 132–134, 141
Poniatowski Andrzej 40
Ponińska Ludwika Eufemia
z Domiechowskich 54
Poniński Adam 60, 63
Pöppelmann Karl Friedrich 22
Potocki Ignacy 56
Preibisz Leon 31, 46, 56, 61, 66
Preinfalk Miha 11, 143, 148, 149, 156, 161,
163, 209, 210, 223
Preinfalk Urban 149
Preissler Józef 197
Preschern-Heldenfeldt Franc 148
Preschern-Heldenfeldt Janez Krstnik 148
Preuss Johann David Erdmann 167, 194
Promnitz Karol 227
Prosnak Jan 62, 66
Pruszek Michał 95–100, 104, 106, 107, 109
Przeklasa Józef 108, 111
Przemsza-Zieliński Jan 105, 111
Przybylski Ignacy 113, 126
Ptak Marian J. 32, 46
Purzycka Iwona 10, 196, 197, 206, 207, 223
Puthod Jacques-Pierre-Louis 120
R
Rachuba Andrzej 16–18, 25
Raczyński Kazimierz 58
Radetzky Vencelj 156
Radetzky Josef 155
Radziwiłł Dominik 136, 138
Radziwiłł Michał Kazimierz 14
Radziwiłłowa z Lubomirskich Maria 171
Raglowich Clemens 100
Rączka Zofia 73, 87, 225, 227–230, 236
Reichhold 152, 162
Rembowski Aleksander 125, 129
Repnin Nikołaj 59
Rjavec Mojca 9, 11, 158, 160, 161, 163, 209,
213, 215, 223
Rogacki Tomasz 120, 130
Rogaliński Kasper 53, 54
Rogaliński, kapitan 118, 125
Romaniuk Przemysław Piotr 17, 25
Roschütz 148
Rottermund Andrzej 8, 62, 65
Rudolf II Habsurg 155
Rugále Mariano 156, 163
Rumiancew Piotr Aleksandrowicz 171
Ruzicka Dagmar 32, 46
Rydel Jan 179, 194
Rzyszcowski Gabriel 138
S
Sacken Eduard 39, 46
Saintignon (Saint-Ignon) Karl 172
Sanguszko Eustachy 137–139
Sanguszko Paweł Karol 16
Sapieha Aleksander 128
Sapieha Antoni Kazimierz 16
Sapieha Jan Fryderyk 16
Sapieha Józef Franciszek 18

- Sapieha Piotr Paweł 54
Saurma von und zu Jeltsch Hugo 41, 46
Schaeffer Henryk Wilhelm Fryderyk 100, 101, 110
Schaff-Gotsch Adam 226, 227
Schaffgotsch Filip Gotthard 35
Schimko Józef 203
Schmidt Johann 114
Schmoelzl Jan 91, 100, 103, 111
Schneller Andreas 176
Schneppenheim Józef Böllig 214
Scholz Bernhard W. 35, 46
Schütte Ulrich 83, 86
Secht, myśliwy 203
Sierawski Jan 118, 120, 124, 125
Sito Jakub 22, 26
Skałkowski Adam Mieczysław 8, 96, 110, 115, 121, 129
Skupiński, oficer 95, 102
Smole Majda 156, 160, 163
Smoler F.X. 197, 207
Smutný Bohumír 32
Soklic Guido 143, 144, 155, 163
Sokolnicki Michał 134, 135, 141
Sołłohub Dowojna Jan Michał 18
Solms Henryk 31, 32, 226, 227
Spremborg Sachsen-Merseburg Heinrich 20
Spyra Bronisław 100, 110
Spyra Janusz 4, 9, 32, 46
Szrednicki Czesław 8, 59, 66, 71, 87, 90, 110, 168, 171, 194
Stackelberg Otto Magnus 51, 61
Stanisław August Poniatowski 65, 71, 82, 114, 168
Stanisław Leszczyński 19, 23, 171
Starhemberg Jiří Adam 40
Starnawska Maria 8, 62, 65
Stary Marek 40, 46
Staszewski Janusz 92, 99, 103–105, 108, 109, 111, 115, 116, 118, 120, 121, 123–126, 129, 130
Steckla Andreas 204
Sternberg Leopold 182
Stock Andreas 42
Stollwerck Franc 214
Stroynowski Andrzej 132, 142
Strutyński Berlicz Jan Michał 17
Sułkowska Anna (z Dietrichów) 11, 143, 149, 158, 161, 180, 210
Sułkowska Anna Marta (z Durre) 215
Sułkowska Blanche (z Vincent de Thorulon) 219
Sułkowska Eleonora (z Cetnerów) 57
Sułkowska Elza (Weiler) 209, 210, 220, 221
Sułkowska Elżbieta (z Wągrowskich, Szalewska) 15
Sułkowska Ewa (z Kickich) 117, 132
Sułkowska Gloria Taida (Elkisch) 218, 219
Sułkowska Joanna (Sapieha) 56
Sułkowska Józefa (Potocka) 56
Sułkowska Judyta (Wysocka, z Bazardich von Montbelli) 57, 70, 71, 73, 74, 78, 79, 80, 81, 85, 89
Sułkowska Julianna Franciszka 70, 81
Sułkowska Karolina (z Bubnów und Lititz) 57, 113, 114, 116, 132
Sułkowska Karolina (z Glassów) 198
Sułkowska Ludwika (z Mniszchów) 57
Sułkowska Luiza (z Larischów, Ludwika Larysz) 91, 200, 228
Sułkowska Maria Antonia (z Gemperle) 158, 180, 210
Sułkowska Maria Franciszka (ze Stainów zu Jettingen) 37, 49,
Sułkowska Maria Gabriela (z Khuenów von Belasi) 185
Sułkowska Maria Luiza (z Freese) 189, 217, 218
Sułkowska Maria Teresa (z Moserów von Ebreichsdorf) 182
Sułkowska Marianna (Szembek) 56
Sułkowska Marianna (ze Strzemeskich, Świeżawska) 57
Sułkowska Paula Emilia Franciszka Antonia (z Marenzich von Marenzfeld und Schonegg) 211–215, 219, 220, 222
Sułkowska Taida (córka Ludwika) 210
Sułkowska Taida Karolina (córka Antoniego

- Pawła) 114, 116
 Sułkowska Teresa (Wielopolska) 56
 Sułkowska Valeria (Unterrichter von Rechtenthal) 71, 73, 86
 Sułkowska Viktoria (z Lehmannów) 180
 Sułkowska Wanda (van Wassenaer) 184
 Sułkowska Zofia (ze Stollwercków) 214
 Sułkowska(i) zob. Sułkowska(i)
 Sułkowski Aleksander Antoni 7, 14, 23, 24, 26, 27, 52, 58, 66, 70, 73, 76, 168, 171, 191, 193
 Sułkowski Aleksander Edward 182, 183, 190, 192, 205
 Sułkowski Aleksander Józef (syn Franciszka) 69, 70, 71, 73, 74, 79, 85, 86, 172, 173, 192
 Sułkowski Aleksander Józef 5, 7, 10, 11, 13, 14, 16–27, 29, 32–34, 36, 41–43, 45–56, 58, 62, 64, 66, 67, 72, 83, 165, 167, 168, 171, 172, 191, 194, 196, 206
 Sułkowski Aleksander Ludwik 8, 9, 190, 192, 194–196, 201, 206, 207, 229
 Sułkowski Aleksander Maria Emil Anton 189, 216, 218, 219, 220
 Sułkowski Alfred 181, 198
 Sułkowski Antoni (ojciec Teodora Aleksandra) 172
 Sułkowski Antoni 7, 24, 26, 52, 53, 57, 113, 114, 116, 130, 131, 132, 167, 193
 Sułkowski Antoni Maria Paweł (Toni) 161, 209, 210, 213, 216, 221, 222
 Sułkowski Antoni Paweł 5, 11, 57–60, 63, 64, 66, 113–118, 120–123, 126–129, 131, 132, 134, 137, 141, 142
 Sułkowski Antoni Ryszard 7
 Sułkowski August Antoni 7
 Sułkowski August Kazimierz 5, 7, 11, 14, 22, 23, 26, 27, 32–35, 42, 44, 51–55, 57–67, 69, 71, 72, 85, 167, 168, 171, 172, 191, 193, 196
 Sułkowski Edgar 180, 184, 185, 186, 192
 Sułkowski Franciszek de Paula 7, 8, 11, 24, 26, 52, 57, 58, 62–64, 66, 69–75, 77–80, 82–87, 89, 167, 168, 171–174, 191–193, 196
 Sułkowski Jan Nepomucen 5, 9, 11, 70, 85, 89–111, 172, 174, 192, 194, 198, 200, 228
 Sułkowski Józef 7, 93, 95, 114, 117, 174
 Sułkowski Józef Maria 9, 143, 158, 159, 160, 162, 180, 192, 210
 Sułkowski Ludwik (syn Ludwika Jana Nepomucena) 178, 180, 181, 191, 192
 Sułkowski Ludwik Jan Nepomucen 9, 11, 143, 158, 159, 161, 165, 174, 175, 176, 180, 181, 191, 192, 197, 210
 Sułkowski Ludwik Maria 214–216
 Sułkowski Maksymilian 174, 176, 192
 Sułkowski Stanisław (ojciec Aleksandra Józefa) 14, 15
 Sułkowski Stanisław 9, 161, 180, 182, 189, 192, 199, 210–214, 219
 Sułkowski Stanisław Aleksander (brat Aleksandra Józefa) 23
 Sułkowski Stanisław Maria 188, 189, 192, 215–220
 Sułkowski Teodor Aleksander 172, 174, 191
 Sułkowski Wiktor 71, 86, 180, 186–189, 192, 210
 Summerville Christopher 120
 Sunnegk Jan 226
 Swieten Gerard 82
 Swietena Gottfrieda 82
 Switen Gerard van 82
 Szalewska z Wągrowskich Elżbieta 15
 Szczygielski Wacław 8, 60, 66, 171, 194
 Szembek Aleksander Józef 56
 Szembek Franciszek Jakub 17, 18
 Szembek Krzysztof Antoni 56
 Szilassy Paula 189
 Szubert Tomasz 9, 90, 95, 98, 107, 108, 111, 174
 Szymański Jarosław 101, 110
 T
 Talleyrand Charles-Maurice 115
 Terzi (Terzy) Ludwig 173
 Hefner Titan Otto 38, 46
 Toliński Józef 135, 136
 Tomiczek Mieczysław 203, 207
 Topolska Maria Barbara 52, 66
 Topolski Jerzy 52, 66
 Törring Anton Klemens 16
 Trąbski Maciej 132, 142

- Trembicki, porucznik pospolitego ruszenia 94, 97
Trepka, oficer 100
Truchim Stefan 62, 67
Tulard Jean 43, 46,
Turno Karol 137, 142
Twardowski Ignacy 53, 54
Tyc Władysław 199, 207
Tyroff J.A. 37, 43, 46
Tyszką Andrzej 94, 110
Tyszkiewiczowa Teresa 133
Tyzenhauz Benedykt 17
U
Unruh Karol 116
Unterrichter von Rechtenthal Valerie 71, 73, 86
Uthicke Samuel 101, 103, 110
V
Valdštejna Albrecht Eusebius 40
Vaňáček Michael 9, 174, 194
Volkert Wilhelm 40, 46
W
Wackerbarth August Christoph 21, 30
Wackerbarth-Salmour Joseph Anton Gabaleon 16
Wacław III Adam, książę cieszyński 225, 235
Wagner Josef Franz 165
Wagner R. E. 76, 84
Walcha Otto 37, 46
Wawel-Louis Józef 91, 107, 111
Wąsicki Janusz 91, 111
Weckbecker Hugo 71
Weckbecker Wilhelm 71
Wegner Bernd 24, 26
Wereszycki Henryk 179, 194
Weyssenhoff Jan 121, 124, 129
Wielopolski Adam 173
Wielopolski Jan 56
Wildau von Lindenwiesen Karl 73, 74, 90
Wilhelm I Hohenzollern 181
Wilhelm II Wirtemberski 180
Wiśniowiecka Barbbara Elżbieta 57
Wiśniowiecki Michał Serwacy 16
Witowski Andreas 92, 101–104, 108, 111
Wojciechowski Kajetan 96, 110
Wojtkowski Andrzej 116, 130
Wrede Alphons 168, 175, 176, 180–182, 185, 189, 190, 194
Wrzoł Józef 199, 207
Wurbs Gerhard 10, 76, 87, 172–174, 194
Wurmser Dagobert 89, 174
Wybicki Józef 91, 115
Wybranowski Roman 135, 137, 142
Z
Zabiello Henryk 137
Zajączek Józef 90, 96, 98, 133
Zakrzewski Adam 54
Zakrzewski Ludwik 54
Załuski Andrzej Stanisław 16
Zamoyski Stanisław 138
Zawadzki, rotmistrz 101
Zedinger Renate 35, 46
Zeydel Michał 128
Zielińska Teresa 22, 27
Zienkiewicz Michał Jan 17
Zwierzykowski Michał 7, 11, 19, 21, 23, 24, 26, 27, 33, 51–55, 57, 58, 63, 65–67, 71, 87, 114. 130, 167, 168, 171, 172, 193, 194
Ż
Żychliński Teodor 52, 54, 56, 57, 63, 64, 67, 71, 87, 167, 168, 194

Redakcja: Dariusz Pohl
Projekt okładki: Marek J. Piwko
Korekta: Jadwiga Gaździcka, Dominika Malska, Tina Jugović
Projekt typograficzny i łamanie: Dariusz Pohl

Copyright © 2016 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336

ISBN 978-83-8012-921-4

(wersja drukowana)

ISBN 978-83-8012-922-1

(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I, ark. druk. 15,5, ark. wyd. 17,0
Papier Sora Matt Plus 90g., vol. 1.2. Cena 34 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

[Kup książkę](#)

Zapomniani książęta?

Sułkowscy

w XVIII–XX wieku

Kolejne rozdziały pracy poświęcone zostały losom przedstawicieli wielu linii Sułkowskich od XVIII do początku XX w. Adam Perłakowski zarysował kolejne etapy kariery politycznej Aleksandra Józefa Sułkowskiego, ale także źródła potęgi ekonomicznej, umożliwiające utrzymanie świetności rodu w następnych pokoleniach. Jiří Brňovják przedstawił studium heraldyczne dotyczące herbów i tytułów jakie od Marii Teresy otrzymał książę Aleksander Józef. Michał Zwierzykowski omówił strategię budowy pozycji rodu, jaką przyjął książę August Sułkowski, pozwalającą jemu i jego braciom sięgnąć po najwyższe godności w Rzeczypospolitej. Grzegorz Madej przedstawił postać księcia Franciszka Sułkowskiego oraz zestawiał ze sobą dwa inwentarze bielskiego zamku z 1786 i z 1804 roku, pozwalające poznać zakres przebudowy siedziby książęcej. Dariusz Nawrot przywołał wydarzenia z życia księcia Jana Nepomucena Sułkowskiego w okresie jego największej aktywności, kiedy pragnął odegrać rolę wodza polskiego powstania na Nowym Śląsku w 1807 roku. Dawid Madziar zaprezentował przypadające na ten sam czas początki kariery wojskowej księcia Antoniego Pawła Sułkowskiego, organizatora i pułkownika 1.(9.) pułku piechoty Wojska Polskiego w 1806 i 1807 r. Z kolei Jarosław Czuby przywołał postać Antoniego Pawła Sułkowskiego, w kontekście okoliczności jego dymisji z funkcji Naczelnego Wodza w 1813 r. Miha Preinfalk przedstawiła postać Józefa Dietricha i źródła jego fortuny oraz okoliczności małżeństwa córki barona z księciem Ludwikiem Sułkowskim. Piotr Kenig zaprezentował kariery wojskowe kolejnych członków rodziny w armii Habsburgów. Jakub Krajewski uwagę poświęcił gospodarce w lasach książęcych w Bielsku i okolicach od XVIII do początków XIX w. Mojca Rjavec opisała dzieje linii rodziny Sułkowskich związanej z Brestericą koło Mariboru. Natomiast Grażyna Sokół przybliżyła skomplikowane dzieje bezcennego dla badania historii rodu Sułkowskich archiwum książęcego.

Ze Wstępu

Więcej o książce

CENA 34 ZŁ | ISSN 0208-6336
(+ VAT) | ISBN 978-83-8012-922-1
[Kup książkę](#)